

V časopisu MILITÄRWESEN [č. 6/70] uvádí plk. Gerloff a pplk. Behnert některé nové poznatky, získané při cvičení v r. 1969. Zdůrazňují, že tyto krátké vojensko-teoretické myšlenky a úvahy musí být ve vojenskovědecké práci dále analyzovány a ve vojenské praxi vyzkoušeny.

Možná činnost protivníka na počátku války

Cvičení a manévry vojenských sil NATO na západním válčišti ukazují, že se plánuje a procvičuje bojová činnost jak s masovým použitím JZ, tak i z konvenčními prostředky.

Činnost NATO na západním válčišti bez použití JZ obsahuje různé způsoby boje. Hlavním cílem pravděpodobného protivníka jsou v první řadě útočné operace. To ovšem nevylučuje za určitých podmínek obrannou činnost v operačním rámci na jednotlivých operačních směrech, aby na začátku války bez použití JZ byla vytvořena na hlavních směrech silná úderná uskupení. Nepřítel může být také ale na širší hromadnými údery donucen se bránit.

Velení NATO předvídá ve skutečnosti 3 způsoby přechodu do obrany:

- plánovaný přechod do obrany bez dotyku s protivníkem před zahájením nebo v průběhu války. Zajišťovací pásmo a pásmo obrany budou plně vybudována;

- přechod do obrany na důležitých úsecích během války, aby byl zastaven útok protivníka;

- vynucený přechod do obrany v bezprostředním dotyku s nepřítelem.

Rozdíl mezi těmito možnostmi obrany spočívá v ženijně technickém vybudování zajišťovacího pásma a pásem obrany, v různých stupních organizace palby a systému uzávěr, hustoty sil a prostředků, hloubce obrany jakož i síle 2. sledu a záloh.

Při obraně bez použití JZ přihlíží velení NATO k těmto zásadám:

- připravenost vojsk kdykoli během bojové činnosti zasadit jaderné prostředky,

- hlavní síly ke zničení protivníka jsou letectvo, dělostřelectvo a tankové vojsko,

- použitím silných leteckých sil získat vzdušnou převahu,

- zničení uskupení protivníka po částech,

- decentralizované použití bojové sestavy k vedení bojové činnosti (na směrech hlavního úderu protivníka bude vy-

Bojová činnost msd bez použití JZ na počátku války

tvořena velká hustota zvláště tam, kde terén příznivě ovlivňuje útočícím vojskům použití všech druhů zbraní,

— vzrůstající úloha záloh, které umožňují uzavřít důležité směry a rozhodující protiútoky,

— použití uzávěr všech druhů.

Zajišťovací (zabezpečovací) pásmo

Buduje se podél státní hranice před předsunutým obranným postavením (pojem „předsunuté obranné postavení“ a „přední obranné postavení“ jsou totožné). Přední linie zajišťovacího pásma je při využití vhodných terénních podmínek do 10 km od státní hranice. Zajišťovací pásmo může být až 50 i více km hluboké a musí především umožňovat:

— zajištění státní hranice a rozvinutí a přípravu úderných uskupení,

— předpokládanou činnost v oblasti operačního a strategického maskování,

— získat čas k vybudování obrany a přípravě útočné činnosti,

— průzkum sil protivníka a přitom malými silami způsobit mu vysoké ztráty,

— donutit hlavní síly protivníka předčasně rozvinout a způsobit jim velké ztráty.

Zajišťovací pásmo pozůstává ze samostatných operních bodů a prostorů obrany s velkým počtem uzávěr a překážek, zvláště včleněných jaderných min. Jednotlivá zadržovací postavení jsou položena v hloubce od 10–12 km. V zajišťovacím pásmu musíme počítat s použitím jedné třetiny průzkumných a tankových sil protivníka.

Nejdůležitějším prvkem zajišťovacího pásma jsou pásma uzávěr, která mají s využitím terénních podmínek hloubku 4–6 km. V nich jsou jaderné miny, minová pole, uzly uzávěr, tankové příkopy, stromové uzávěry, příkré svahy a protisvahy, rozvětvený systém drátěných překážek, poškozené (zničené) komunikace, k vyhození připravené a zamořené úseky. Uzávěry a překážky jsou ponejvíce zajištěny palbou.

Pásma rušení a uzávěr, se kterými je nutné počítat v celém obranném pásmu, mají zpomalit pronikání nepřátelských jednotek, popř. je zcela zastavit a způsobit jim vysoké ztráty.

Předsunuté obranné postavení

Navazuje na zajišťovací pásmo. Vzdálenost od předního okraje předsunutého obranného postavení až k přednímu okra-

Podle současných názorů NATO je na začátku války možné vybudovat tento systém obrany: zajišťovací (zabezpečovací) pásmo, předsunuté, mezilehlé a zadní obranné postavení. V článku je zdůrazněno především zajišťovací a předsunuté pásmo.

ji mezilehlého postavení je všeobecně 40–60 km.

Předsunuté obranné postavení má za cíl:

— odrazit útok protivníka, který je v převaze a zastavit ho,

— způsobit útočícímu nepříteli velké ztráty a oslabit jeho hlavní síly,

— udržet důležité prostory,

— šetřit vlastní síly a vytvořit příznivé předpoklady k útočné činnosti.

Předsunuté obranné postavení o hloubce 30 km připravuje se s využitím terénu většinou předem, včetně ženijně technického vybudování.

Protivník se bude snažit bezpodmínečně zabránit průlomu předsunutého obranného postavení. Z toho důvodu zasazuje své hlavní síly, zvláště tankové a mechanizované brigády, do 1. sledu obrany. Průzkumné a tankové jednotky, které ustoupily ze zabezpečovacího pásma, budou znovu zasazeny v předsunutém obranném postavení zpravidla jako 2. sled nebo záloha.

Nepodařilo-li se bránícímu se protivníkovi zastavit útok na předsunuté obranné postavení, zaujme 30 km hluboké mezilehlé obranné postavení a stejně tak hluboké zadní obranné postavení. K tomu slouží zbylé síly svazků 1. sledu a jednotky teritoriální obrany v součinnosti s operačními zálohami. Protivník současně předvídá — bylo-li jeho předsunuté obranné postavení prolomeno — použití JZ.

Celková hloubka obranného pásma může být 160 i více km. Vybudování zajišťovacího a obranného pásma nesmí vést k pochybnosti, že nemáme co činit s dobře vycvičeným protivníkem převážně k útočné činnosti. V zájmu agresivní útočné činnosti je schopný vyvést své svazky na státní hranici a organizovat útočnou činnost. Je třeba znovu zdůraznit, že protivník přesto nevylučuje obrannou činnost v operačním rámci. Podle toho se bude také řídit činnost msd na začátku války bez použití JZ.

Zásady použití msd

Hlavní obsah bojové činnosti na počátku války bez použití JZ spočívá v tom, že operační a taktické svazky pozemních sil v součinnosti s ostatními složkami ozbrojených sil povedou rozhodnou útočnou činnost.

Základem vedení bojové činnosti s konvenčními prostředky je soustředěná palba všech v úvahu přicházejících prostředků, úder a pohyb vojsk do hloubky. Organizované a vhodné spojení těchto prvků ozbrojeného zápasu umožňuje zničit hlavní uskupení protivníka a obsadit jeho území. Při bojové činnosti bez použití JZ jsou hlavními palebnými prostředky dělostřelectvo a letectvo.

Předpoklady k úspěšné bojové činnosti jsou:

- hromadění palby všech prostředků na nejdůležitější objekty ve stanovených úsecích,
- soustředěné údery vojsk na nejzranitelnější místa protivníka,
- úder do hloubky, rozštěpení hlavního uskupení protivníka a jeho zničení údery z různých směrů.

K porážce protivníka v celé hloubce je nutná především převaha sil a prostředků ve stanovených útočných směrech.

Toho dosáhneme:

- hromaděním sil a prostředků,
- použitím vzdušných výsadků a předsunutých oddílů,
- zasazením 2. sledů a záloh ke zvýšení útočného tempa a rozvíjení úspěchu do hloubky.

Útočná operace (boj) bez použití JZ má tyto rysy:

- hromadění palby a soustředění vojsk na směr hlavního úderu, zvláště při průlomu předem připravené obrany protivníka,
- stálá pohotovost zvláště raketových jednotek k použití JZ,
- nepřetržitý boj s prostředky JZ protivníka,
- decentralizované použití vojsk při boji v hloubce obrany protivníka.

Poněvadž předem nelze určit, zda protivník v bojové činnosti divize skutečně přejde k obraně nebo plánuje překvapující útočnou činnost, musí být msd ve výchozím prostoru připravena odrazit možné údery pozemního i vzdušného protivníka a přejít bez přeskupení k rozhodnému útoku.

V důsledku toho musí divize zaujmout svůj výchozí prostor v útočném uskupení a organizovat obranu. Má být připravena v úzké součinnosti se zvláštními tankovými jednotkami a pohraničními jednotkami, jak při zaujímání, tak i při organizaci obrany výchozího prostoru, zajišťovat státní hranici. To znamená, že **zajištění státní hranice a obrana výchozího prostoru jsou spolu nerozlučně spjaty.**

Dosáhne-li msd plnou bojovou pohotovost, zaujme prostor soustředění vzdálený až 100 i více km od státní hranice. V dalším průběhu se včas přemísťuje do výchozího prostoru vzdáleného 20–30 km od státní hranice, aby z něho byla připravena k přechodu do útoku. Pro divize dislokované v blízkosti hranic, může být prostor soustředění současně výchozím prostorem.

Vojska však musí být ale současně schopna ihned z prostoru soustředění — aniž by zaujala výchozí prostory — zahájit útok z chodu. Proto útok msd na bránicího se protivníka může následovat

- po vyvedení z prostoru soustředění,
- po vyvedení z výchozího prostoru,
- z pochodu v průběhu vyvádění ke státní hranici.

Po překročení státní hranice mají útočící svazky a vojska plnit mj. tyto úkoly:

- překonat zajišťovací pásmo,
- prolomit předsunuté a mezilehlé obranné postavení,
- odrazit protiútoky nepřítelů,
- pronásledovat ustupujícího nepřítelů,
- překračovat vodní překážky z chodu.

Organizace bojové činnosti

Práce velitele a jeho štábu při organizaci bojové činnosti msd na počátku války začíná zpravidla zaujetím prostoru soustředění (výchozího prostoru).

Obsah a rozsah činnosti řídí se v podstatě možnou činností protivníka, bojovým úkolem stanoveným veliteli divize a časem, který je k dispozici.

Práce velitele divize k organizaci bojové činnosti probíhá zpravidla ve dvou etapách:

1. etapa: organizace obrany výchozího prostoru a zajištění státní hranice,

2. etapa: organizace bojové činnosti s cílem přejít bez přeskupení k rozhodné útočné činnosti, překonat zajišťovací pásmo a prolomit obranu protivníka.

(Pozn.: Může se také stát, že nepřítel nebyl s to organizovat obranu. Jeho hlavním cílem může být, vést útočnou činnost na rozhodujících směrech.)

V 1. etapě přijme velitel rozhodnutí k obraně výchozího prostoru a zajištění státní hranice a ve 2. etapě k útočné činnosti divize. Při nedostatku času mohou tyto práce probíhat současně, což však vyžaduje od velitele a štábu jednat přesně a koordinovaně.

Velitel divize musí během přípravy bojové činnosti věnovat značnou část svého času rekognoskaci v terénu, aby se mohl všestranně a důkladně rozhodnout.

Hlavní obsah práce velitele divize k organizaci bojové činnosti:

a) Při organizaci obrany výchozího prostoru a zajištění státní hranice:

- ujasnit si úkol a posoudit možnou činnost protivníka
- přijmout rozhodnutí k bojové činnosti divize
- stanovit úkoly útvarům a samostatným jednotkám
- rekognoskace v terénu
- organizace průzkumu podél státní hranice
- určit rozsah a pořadí ženijních prací

Organizace obrany výchozího prostoru a zajištění státní hranice

Jakmile msd zaujímá výchozí prostor pro útočný boj, musí ihned začít s organizací a budováním obrany, aby převzala zajištění státní hranice v celém útočném pásmu a zabránila překvapujícímu průlomovi protivníka. Proto musí zaujmout výchozí prostor v útočném uskupení, organizovat obranu a být stále připravena přejít z obrany — bez přeskupení — do útoku.

Ve výchozím prostoru začínají vojska ihned organizovat palebný systém, především PTO a PVO a ženijně technické budování obrany. Ve výchozím prostoru se zřizují rotní opěrné body, spojené systémem uzávěr.

K rotním opěrným bodům náleží okopy, úkryty pro vojáky a postavení pro těžké zbraně. K zabezpečení velení budují se velitelská stanoviště. Ženijně technické budování platí pro všechny druhy zbraní, speciální jednotky a služby.

Tankové směry musí být zaminovány, k manévru se upravují komunikace. Stupeň a pořadí žen. technického budování závisí na času, který je k dispozici. Je

— organizace palebného systému, zvláště PTO

— organizace vyvedení jednotek na státní hranici

— organizace velení a zajištění

b) Při organizaci útočného boje divize k prolomení připravované obrany protivníka:

— ujasnit si úkol a zhodnotit protivníka v útočném pásmu divize

— přijmout rozhodnutí pro útočný boj divize

— vydat úkoly útvarům a samostatným jednotkám

— rekognoskace v terénu

— organizace překonání zajišťovacího pásma, zvláště pásma uzávěr a jejich ženijní zabezpečení

— průlom představené obranné postavení, palebná příprava

— organizace velení divizi v útočném boji

— organizace průzkumu při průlomu představené obranné postavení

— organizace PVO k ochraně hlavních sil divize

— organizace zadního zajištění

Jakmile PO překonají zajišťovací pásmo a bude dosaženo představené obranné postavení protivníka, upřesní velitel divize svoje rozhodnutí v terénu.

účelné, vydá-li k tomu velitel divize příslušné rozkazy.

Šířka pásma obrany divize je závislá na šířce útočného pásma. Zpravidla jsou možné tyto šířky:

divize	do 20 km
pluk	5—7 km
prapor	2—3 km
rota	1 km

K zabezpečení rychlé připravenosti k pochodu a přechodu do útoku a k zařazení bojové techniky do proudů, stanoví velitel divize signál.

Státní hranici zajišťují speciální tankové jednotky (samostatné tankové prapory, pluky, brigády). Divize zasazuje zpravidla motostřelecký pluk, zesílený dělostřelcem a částí PVO. Pro posilové dělostřelectvo plánují se dočasná palebná postavení za sestavou pluku.

Státní hranici je nutné zajišťovat v celém pásmu divize. K tomu určený zesílený msp zaujímá bezprostředně podél státní hranice rotní opěrné body. Pohraniční jednotky včleňují se do tohoto sy-

stému nebo obdrží samostatný úsek k zajištění. Přitom musí být obrana podél hranice protitanková.

Do rotních opěrných bodů se zasazují PT prostředky, jejichž hustota má být 12 až 14 hlavních na 1 km fronty. Mezi nimi se zřizují uzávěry všeho druhu a spojují do jednoho systému. Celkově by mělo být položeno v pásmu 10–12 minových polí a to bezprostředně před možným zahájením útoku protivníka.

Podél státní hranice organizuje se široká síť průzkumných hlídek všeho druhu pozemního průzkumu, mezi nimi i rádiového a radiotechnického průzkumu. Jejich úkolem je odkrýt obranný systém protivníka a získat pro velitele divize všechny potřebné údaje. K telefonickému spojení s těmito hlídkami se využívá i pohraniční hlásná síť.

K snazšímu velení průzkumným prostředkům a k vyhodnocení výsledků průzkumu musí náčelník průzkumu divize používat pracovní mapu velkého měřítká, do níž zakresluje všechny údaje o organizaci průzkumu a spojení se všemi hlídkami. Při společném cvičení podél státní hranice bylo zasazeno 50 průzkumných hlídek.

Vyvedení krycích jednotek ke státní hranici následuje ihned po rozkazu (signálu) velitele divize a to co nejrychleji.

Divizní dělostřelectvo a krycí jednotky zaujímají palebná postavení, resp. postavení ve stejné době. Posilové dělostřelectvo zaujímá palebné postavení za krycím plukem všeobecně v noci před zahájením útoku a to na zvláštní rozkaz.

K velení silám a prostředkům, které zajišťují státní hranici, zřizuje divize předem určené VS pod velením 1. zástupce velitele divize. K němu může celkově patřit:

1. zástupce velitele divize
- náčelník průzkumu divize
- zpravodajský důstojník
- 1–2 oper. důstojníci
- po 1 důst. chem. a žen. odd.
- 1 důstojník PVO

Náčelník dělostřelectva divize se skupinou svých důstojníků rozvíjí své velitelské stanoviště v blízkosti PVS a organizuje velení dělostřelectvu.

Velitelské stanoviště, řízené náčelníkem štábu divize, zůstává ve výchozím prostoru, k velení hlavních silám.

Při odražení útoku protivníka je velitel divize na PVS a řídí osobně bojovou činnost krycích jednotek.